

RAPORT

**Zespołu Oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 19-20 kwietnia 2010 r.
na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu dotyczący oceny jakości kształcenia na kierunku „europeistyka”
na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich**

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: dr hab. Tadeusz Bodio - przewodniczący, członek Prezydium PKA, prof. dr hab. Andrzej Chodubski - ekspert merytoryczny PKA, dr hab. Krzysztof Szewior - członek PKA, mgr Hanna Chrobak-Marszał - ekspert ds. formalno-prawnych PKA, Joanna Boruta - ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Wizytacja w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na kierunku „europeistyka” odbyła się po raz pierwszy. Kierunek ten nie był dotychczas oceniany przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

Wizytację Zespół poprzedził zapoznaniem się z Raportem samooceny. W toku wizytacji Zespół spotkał się z Władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów, analizował przedstawione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami i pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, a także przeanalizował wybrane prace dyplomowe.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest publiczną uczelnią posiadającą osobowość prawną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365, z późn. zm.) oraz Statutu uchwalonego Uchwałą Senatu nr 59/2006 z dnia 19 czerwca 2006 r.

W czerwcu 2009 r. została opublikowana „Strategia rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019”. Istotne części składowe w opracowaniu zajęły: Misja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza; Cele strategiczne i operacyjne; metodologia i etapy prac. Misją Uczelni jest a) kształcenie studentów, które odpowiada wyzwaniom edukacyjnym współczesnego społeczeństwa, b) stałe poszerzanie i aktualizacja programów badań naukowych oraz treści programów studiów przy nacisku na ich interdyscyplinarność i umiędzynarodowienie; c) urzeczywistnianie potrzeb miasta i regionu; d) pogłębianie związków z praktyką gospodarczą i wsparcie dla regionu na rzecz jego konkurencyjności. W dokumencie podkreśla się, że Uczelnia szczyli się mianem europejskiej i w swojej działalności kieruje się zasadami Wielkiej Karty Uniwersytetów Europejskich. Stąd można wyciągnąć wniosek, że kształcenie na kierunku „europeistyka” w duchu szeroko pojmowanego humanizmu winno należeć do priorytetów w działalności naukowo-dydaktycznej Uniwersytetu.

W wizji rozwoju Uczelni wskazuje się dążenie do harmonijnego łączenia powszechności z elitarnością studiów. W strategii podkreśla się, że Uczelnia dąży do rozwoju badań naukowych, osiągnięcia najwyższej jakości kształcenia, doskonalenia bazy dydaktycznej oraz kreacji gospodarki opartej na wiedzy.

Konkluzja. Misja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uwzględnia potrzeby i wyzwania naukowo-badawcze i edukacyjne regionu oraz kraju. Jest ambitna i realistyczna, na miarę nowoczesnej uczelni europejskiej. Oceniany kierunek studiów bardzo dobrze wpisuje się zarówno w misję, jak i strategię rozwoju Uczelni.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Uczelni (§ 44 ust. 1) Senat jako najwyższy organ

uchwałodawczy Uczelni oraz Rektor (§ 58 ust. 1) kierujący działalnością Uniwersytetu wypełniają obowiązki statutowe.

Skład Senatu (§ 45 ust. 1 i 2) jest zgodny z uregulowaniami zawartymi w Statucie Uczelni.

Senat wypełnił swoje obowiązki wynikające z art. 169 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy i podjął w ustawowym terminie, tj. w dniu 28 kwietnia 2008 r. Uchwałę nr 197/2008 w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2009/2010. Na rok akademicki 2010/2011 podjęto odpowiednio Uchwałę nr 69/2009 w dniu 25 maja 2009 r. W Uchwale tej określono szczegółowe zasady przyjęć na studia, łącznie z zasadami przyjęć na studia obcokrajowców. Uchwały umieszczane są w informatorze dla kandydatów na studia wyższe oraz na stronach internetowych - zgodnie z przepisami ustawy - nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy i przekazywane są ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wypełnił również swoje obowiązki określone w art. 130 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy i podjął w dniu 25 maja 2009 r. Uchwałę nr 65/2009 w sprawie pensum dydaktycznego, rodzaju zajęć dydaktycznych oraz liczebności grup studenckich w roku akademickim 2009/2010. Wymiar pensum dydaktycznego został określony w sposób zgodny z zapisami ustawy (art. 130 ust. 3).

Senat wypełnił obowiązki wynikające z art. 62 ust. 1 pkt. 5 ustawy i zatwierdził w dniu 27 kwietnia 2009 r. sprawozdanie roczne Rektora z działalności Uczelni.

Senat wypełnił także obowiązki wynikające z zapisu § 177 ust. 1 i 3 Statutu Uczelni, powołując Komisję Dyscyplinarną ds. Studentów – Uchwałą nr 35 z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie wyboru członków Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów I Instancji na kadencję 2008 – 2012 wybraną w dniu 24 listopada 2008 r.

Rada Wydziału Prawa i Administracji wypełniła obowiązki wynikające z art. 68 ust. 2 ustawy oraz § 14 ust. 4 Regulaminu Studiów i zatwierdziła plany studiów i programy nauczania dla prowadzonych na tym wydziale kierunków studiów (w tym dla ocenianego kierunku „europeistyka”).

Rektor Uczelni oraz Dziekan zostali powołani do pełnienia swoich funkcji zgodnie z zapisami statutowymi, spełnione zostały również warunki określone w art. 72 ust. 2 oraz 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którymi organy te zatrudnione są w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż sprawy, którymi zajmowali się Rektor i Dziekan odpowiadały ich

statutowym kompetencjom.

Rektor wypełnił m. in. obowiązek wynikający z przepisów art. 35 ust 1. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i przekazał w terminie, tj. w dniu 23 września 2009 r. Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego sprawozdanie roczne z działalności Uczelni wraz z informacją dotyczącą obsady kadrowej. Rektor powołał również Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną ds. studenckich na rok akademicki 2009/2010 – zgodnie z zapisami art. 169 ust. 8 ustawy oraz § 153 ust. 4 Statutu Uczelni.

Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres wydawanych przez Rektora zarządzeń jest zgodny z jej ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami.

Regulamin studiów został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) zwanej dalej Ustawą, co potwierdzone jest odpowiednią uchwałą Zarządu Samorządu Studentów UAM. Zmiana regulaminu studiów, która miała miejsce w 2007 roku, została pozytywnie zaopiniowana przez Zarząd Samorządu Studentów. W tym przypadku Zarząd Samorządu Studentów powinien jednak podjąć stosowną uchwałę.

Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej skonstruowany jest w sposób przejrzysty i wyczerpujący. Zastrzeżenia budzą jedynie postanowienia zawarte w § 4 ust. 2 lit. a) oraz § 5 ust. 3 lit. a), gdzie mowa jest o powoływaniu komisji stypendialnych. W przywołanych przepisach postanawia się, iż przewodniczącymi komisji stypendialnych są z góry wyznaczeni pełnomocnicy odpowiednio Dziekana i Rektora. Takie rozwiązanie ogranicza swobodę komisji w zakresie wyboru przewodniczącego, przecząc jednocześnie ogólnym założeniom idei funkcjonowania komisji, które powinny mieć swobodę w zakresie wyboru przewodniczącego ze swojego grona. Ponadto postanowienia regulaminu zawarte w § 9 ust. 2, § 13 ust. 7, § 14 ust. 2, § 18 ust. 11 oraz § 24 ust. 3 ograniczają okresy przyznawania świadczeń do 9 miesięcy, podczas gdy Ustawa w art. 184 ust. 1 przewiduje, iż w danym roku akademickim student może otrzymywać stypendia przez okres do 10 miesięcy. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 186 ust. 1 Ustawy, co potwierdzone jest odpowiednią uchwałą organu Samorządu Studentów.

Na wizytowanym kierunku prowadzone są tylko studia stacjonarne, stąd umowa o odpłatnościach nie była analizowana. Regulamin opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM oraz zarządzenie Rektora w sprawie pobierania opłat za dokumenty związane z przebiegiem studiów są zgodne z obowiązującym prawem. Uczelnia prowadzi czytelną i uczciwą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne na

wizytowanym kierunku.

Uczelnia stosuje postanowienia Kodeksu postępowania administracyjnego w indywidualnych sprawach studenckich. Decyzje wydawane w sprawach studenckich konstruowane są w sposób prawidłowy.

Konkluzja. Dokumentacja w Uczelni jest prowadzona prawidłowo. Wymagania dotyczące regulaminu studiów oraz zasad odpłatności za usługi edukacyjne są spełnione. Regulamin pomocy materialnej zawiera drobne uchybienia – należy go skorygować. Uczelnia z poszanowaniem prawa kształtuje swoje stosunki ze studentami.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów Uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Uniwersytet należy do pierwszych uczelni w kraju, które podjęły się organizacji i kształcenia studentów na „europeistyce”. W latach 90. XX wieku studia z tego zakresu realizowano w ramach kierunku „stosunki międzynarodowe”. Następnie, wraz z przyjęciem nowych uregulowań prawnych w szkolnictwie wyższym i wdrożeniem standardów kształcenia utworzono odrębny kierunek studiów – „europeistyka”. Studia te są prowadzone przez Wydział Prawa i Administracji (w strukturach Uczelni są także Wydział Nauk Społecznych oraz Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa). Usytuowanie „europeistyki” na Wydziale Prawa i Administracji przedkłada się na koncepcję i treści kształcenia oraz obsadę kadrową – co może być atutem, ale i skutkować preferencjami do nauczania z naciskiem na treści prawnicze. W ładzie organizacyjnym Wydziału funkcjonuje 15 katedr i 4 zakłady, wśród nich nie ma Katedry (Zakładu) Europeistyki. Proces dydaktyczny na kierunku „europeistyka” nade wszystko realizują nauczyciele z katedr Wydziału Prawa i Administracji.

Konkluzja. Sugeruje się zwrócenie baczniejszej uwagi na kwestie strukturalnego usytuowania ocenianego kierunku studiów w Uczelni, monitoring realizacji programu nauczania i obsady kadrowej ze względu na tożsamość „europeistyki”. Istotne jest także wyraziste zdefiniowanie roli ocenianego kierunku w strategii rozwoju Wydziału Prawa i Administracji na tle zadań i wyzwań stojących w danym zakresie przed Uczelnią, doskonaleniem jej struktur wewnętrznych.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne w tym obcokrajowcy	28627 346	2893 4	1034	56
Studia niestacjonarne w tym obcokrajowcy	17085 40	3261	261	80
Razem w tym obcokrajowcy	45712 386	6154 4	1317	136

Uczelnia spełnia wymagania określone w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, bowiem liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych (62,6%) nie jest mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Studenci obcokrajowcy stanowią 0,8% ogółu studentów Uczelni.

Studenci Wydziału Prawa i Administracji stanowią 13,5% ogółu studentów Uczelni. Na studiach stacjonarnych aktualnie studiuje 47,0% ogółu studentów wydziału. Na studiach doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji naukę podjęło 136 osób, co stanowi 10,3% ogółu wszystkich uczestników tych studiów w Uczelni.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Na Wydziale Prawa i Administracji realizowane jest kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunkach „zarządzanie”, „administracja” oraz „prawo”, zaś na studiach stacjonarnych na kierunku „europeistyka”.

Państwowa Komisja Akredytacyjna w 2004 roku pozytywnie oceniła jakość kształcenia na kierunku „zarządzanie”, w 2009 roku na kierunkach „administracja” i „prawo”.

Wydział Prawa i Administracji posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa i nauk o administracji.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	59		59
	II	37		37
	III	35		35
jednolite studia magisterskie	I			
	II			
	III			
	IV	35		35
	V	42		42
Razem		208		208

Studenci „europeistyki” stanowią 3,4% ogólnej liczby studentów Wydziału Prawa i Administracji, zaś 0,5% ogólnej liczby studentów Uczelni. Kierunek ten nie należy do wiodących na tym Wydziale pod względem liczebności studiujących oraz jego wagi.

Organy Uczelni działają zgodnie ze swoimi kompetencjami ustawowymi. Wydział Prawa i Administracji ze względu na liczbę kształconych studentów należy do wiodących w Uczelni, zaś oceniany kierunek studiów nie należy do takich na Wydziale. Sugeruje się baczniejsze zwrócenie uwagi na kwestie związane ze strukturalnym usytuowaniem ocenianego kierunku studiów – mając na względzie tożsamość „europeistyki”, jej rolę w strategii rozwoju Uczelni, doskonalenie jej struktur oraz jakości kształcenia. Istnieje potrzeba wyraźnego określenia perspektyw rozwojowych ocenianego kierunku studiów na Wydziale Prawa i Administracji. Na Wydziale nie ma odrębnej struktury, w której byłaby usytuowana „europeistyka”, taka struktura mogłaby odegrać pozytywną rolę w prowadzeniu badań naukowych i doskonaleniu jakości kształcenia.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

W sylwetce absolwenta zakłada się, że studia na kierunku „europeistyka” adresowane są do osób wiążących plany zawodowe z szeroko pojętą pracą na polu współpracy w ramach Unii Europejskiej – w administracji państwowej i samorządowej, w instytucjach kulturalnych oraz prywatnych przedsiębiorstwach. W strukturze zdobywania kwalifikacji na poziomie magisterskim wskazuje się zdobycie wiedzy prawnej i humanistycznej o Europie i Unii Europejskiej oraz opanowanie dwóch języków zachodnioeuropejskich i języka rosyjskiego (w stopniu dobrym). Absolwent powinien być przygotowany do pracy w instytucjach i organizacjach zorientowanych na współpracę w ramach Unii Europejskiej. Podobnie na studiach licencjackich zakłada się przygotowanie absolwenta do pracy w instytucjach i organizacjach, urzeczywistniających wyzwania procesu integracji europejskiej. Podkreśla się wagę kształcenia interdyscyplinarnego, a w tym z zakresu nauk społecznych. Zakłada się, że absolwent studiów licencjackich m.in. zna historię Europy, uwarunkowania jej integracji, a także genezę i zasady funkcjonowania Unii Europejskiej. Ma wiedzę z zakresu struktur i mechanizmów funkcjonowania Unii Europejskiej, zasadniczych elementów prawa europejskiego, integracji ekonomicznej oraz wspólnych polityk prowadzonych przez organizację. Posługuje się dwoma językami, w tym językiem specjalistycznym w zakresie ekonomii, socjologii, prawa i polityki. Dysponuje umiejętnościami w zakresie rozwiązywania prostych problemów zawodowych, a także zostanie przygotowany do podjęcia studiów na drugim stopniu.

Konkluzja. Koncepcja kształcenia generalnie uwzględnia standardy oraz strukturę kwalifikacji absolwenta, ich związek z potrzebami rynku pracy.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Zasady rekrutacji na I rok „europeistyki” w roku akademickim 2009/2010 zostały określone w uchwałach Senatu Uczelni. Z ich analizy wynika, że obowiązywał konkurs świadectw; w postępowaniu kwalifikacyjnym uwzględniana się języki: polski, angielski i francuski bądź niemiecki. Zgłosiło się 150 kandydatów w systemie „nowej matury” i 8 – „starej matury”. W postępowaniu kwalifikacyjnym z zachowaniem obowiązujących procedur przyjęto 61 osób; nie uruchomiono studiów niestacjonarnych ze względu na małą liczbę kandydatów. Rekrutację na studia drugiego stopnia przewiduje się od roku akademickim 2010/2011.

Konkluzja. Zasady rekrutacji nie budzą zastrzeżeń.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

W programie nauczania na ocenianym kierunku studiów zwraca uwagę znacząca ilość przedmiotów odnoszących się wprost lub pośrednio do prawa i administracji. Konstatacja ta dotyczy zarówno studiów magisterskich, jak i licencjackich. Przy tym w programie nie wyodrębniono odrębnych specjalności, przykładowo o ukierunkowaniu prawniczym. W obowiązujących standardach na „europeistycę” wyróżnia się treści podstawowe nauczania na danym kierunku w zakresie prawa europejskiego i określa efekty kształcenia. Ich porównanie z realizowanym programem wyraźnie wskazuje, że treści nauczania z zakresu prawa i administracji, choć bardzo ważne na „europeistycę”, to jednak nadmiernie są preferowane w nauczaniu, co rzutuje na zakres realizacji innych treści nauczania wskazanych w standardach. W rezultacie trudno uznać, aby dany stan rzeczy sprzyjał zakładanym efektom kształcenia. Jedną z podstawowych przesłanek budowy programu nauczania jest sylwetka absolwenta i jej profile (wiedza, kompetencje, kwalifikacje, postawy), z którymi program powinien pozytywnie korelować.

W programie kształcenia przywiązuje się dużą wagę języków obcych, uwzględnia się dobre przygotowanie do operowania językiem specjalistycznym, umiejętności tłumaczenia tekstów prawnych. Zwraca uwagę interesująca oferta przedmiotów do

wyboru, w tym prowadzonych w językach: angielskim, francuskim i niemieckim. Jest to przejaw pozytywnej tendencji do internacjonalizacji kształcenia. Właściwy jest podział godzin w procesie kształcenia zarówno w systemie studiów 5 letnich, jak i licencjackich.

Konkluzja. Zaleca się weryfikację programu nauczania ze względu na treści kształcenia określone w standardach. Jej celem powinna być pełna korelacja sylwetki absolwenta i zakładanych efektów kształcenia z programem i planami studiów uwzględniającymi treści kształcenia zawarte w standardach.

1.4. Ocena systemu ECTS.

System punktacji ECTS (European Credit Transfer System) stosowany w procesie kształcenia zarówno w systemie studiów magisterskich 5-letnich i licencjackich jest generalnie zgodny ze standardem. W systemie studiów jednolitych przewidziano 300 punktów, w tym na przedmioty kształcenia ogólnego przeznaczają się 49, podstawowego – 56, kierunkowego – 121 i inne przedmioty – 74 punktów ECTS. Na studiach licencjackich 1830 godzin przelicza się na 186 punktów ECTS. W tym na grupę przedmiotów treści podstawowych przeznaczają się 53, kierunkowych – 43, innych treści kształcenia (WF, języki obce, technologia informacyjna, ochrona własności intelektualnej) – 49, oraz przedmioty do wyboru – 41 punktów ECTS.

Konkluzja. System punktacji ECTS mieści się w obowiązującym standardzie.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Funkcjonujący w Uczelni system USOSweb pozwala na łatwe i szybkie udostępnianie studentom informacji związanych z przebiegiem studiów. Bieżące informacje znaleźć można również w Internecie oraz w gablotach i na tablicach przy Dziekanacie. Studenci mają zapewniony łatwy dostęp do wewnętrznych aktów prawnych obowiązujących w Uczelni, są one na stronach internetowych Uczelni, Wydziału, Samorządu Studentów, w Biuletynie Informacji Publicznej. Poprzez system USOS studenci m.in. dokonują również wyboru przedmiotów. Materiały dydaktyczne udostępniane są studentom elektronicznie lub podczas zajęć.

Studenci kierunku mają możliwość korzystania z konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Jednak dyżury nauczycieli odbywają się głównie w tym samym dniu tygodnia – obecnie we wtorek (w większości w tych samych godzinach), co jest dla

studentów pewnym utrudnieniem i w dużym stopniu ogranicza im dostęp do konsultacji z przyczyn czasowych i logistycznych. Tylko część pracowników ustaliła dyżury również w inne dni tygodnia. Terminy dyżurów są podane do wiadomości, istnieje możliwość kontaktu drogą elektroniczną.

Wydział zapewnia studentom możliwość korzystania z pracowni komputerowej w celach naukowych i dydaktycznych poza czasem przeznaczonym dla zajęć dydaktycznych. Ponadto w komputery wyposażona jest biblioteka wydziałowa.

Zasoby biblioteki w stopniu umiarkowanym zaspokajają potrzeby studentów. Zgłaszano uwagi, że liczba egzemplarzy poszczególnych pozycji mogłaby być większa, a także problemy z obsługą punktu odbioru wypożyczonych książek (zbyt wolna, co powoduje kolejki).

Ustalenia dotyczące oceny osiągnięć dydaktycznych studentów są jasne i znane od początku trwania zajęć dydaktycznych oraz co do zasady w sposób konsekwentny egzekwowane. Pojedyncze wyjątki opisano w relacji ze spotkania ze studentami.

Część studentów zgłaszała zastrzeżenia w zakresie obsługi administracyjnej, dotyczące sposobu odpowiadania na różnorodne zapytania. Zgodnie z opinią studentów osoby pracujące w Dziekanacie zwykle odsyłają pytających w inne miejsca i nie potrafią udzielić jednoznacznych informacji. W konsekwencji to starosta zasięga informacji u źródła i przekazuje swojej grupie. W opinii studentów trzeciego roku w tej kwestii konieczna jest poprawa organizacji pracy Dziekanatu.

Konkluzja. Kadra dydaktyczna i władze Uczelni i Wydziału respektują prawa studenckie, a stosunek student-wykładowca układa się prawidłowo. Wskazane jest lepsze dopasowanie harmonogramów konsultacji do potrzeb studentów. Zaleca się eliminację mankamentów w funkcjonowaniu Dziekanatu.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Weryfikacja etapowych osiągnięć studentów na „europeistyce” jest urzeczywistniana w różnych postaciach i na wielu etapach kształcenia. Stosuje się głównie tradycyjne akademickie formy weryfikacji wiedzy: studenci na zajęciach ćwiczeniowych prezentują referaty, koreferaty przygotowywane w ramach pracy indywidualnej; w trakcie semestru korzysta się z kolokwium celem dokonania etapowej oceny uzyskiwanych efektów kształcenia. Egzamin i zaliczenia prowadzi się w formie

pisemnej i ustnej. Formy te są w pełni akceptowane przez studentów (co potwierdzili na spotkaniu z Zespołem oceniającym). Docenia się indywidualizację nauczania i przywiązuje uwagę do weryfikowania wiedzy w tym procesie. Kwestia ta jest istotna zwłaszcza w przypadkach podejmowania przez studentów nauki na innych uczelniach krajowych i zagranicznych. Weryfikacja wiedzy i kompetencji studenta dokonuje się także w ramach praktyk zawodowych.

Zasady oceniania studentów są uregulowane na poziomie ogólnouniwersyteckim. Wątpliwość budzi § 24.1 i 2 Regulaminu Studiów stanowiący, że warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uprzednie zaliczenie obowiązkowych zajęć z danego przedmiotu. W przypadku niedopuszczenia studenta do egzaminu Dziekan wpisuje ocenę niedostateczną z egzaminu. Otóż jeżeli student nie zaliczy obowiązkowych zajęć z danego przedmiotu i nie zostanie dopuszczony do egzaminu, to nie powinien otrzymywać oceny niedostatecznej z egzaminu, gdyż potwierdza ona fakt przeegzaminowania studenta i jednocześnie zakres jego wiedzy. Student nie powinien otrzymać oceny z egzaminu, do którego nie został dopuszczony. W takich sytuacjach zasadne jest (praktykowane w uczelniach), odnotowanie faktu, że student nie przystąpił (nie został dopuszczony) do egzaminu z powodów formalnych. Ponadto ocena niedostateczna wpływa na łączną średnią ocen studenta decydującą o np. stypendium naukowym.

Elementy weryfikacji wiedzy zawarte w Zasadach dyplomowania są właściwe, pozostają zróżnicowane dla I i II poziomu kształcenia.

Ocenie poddano protokoły zaliczeniowe z przedmiotów:

- a) „Polityka rolna UE”, wykład, semestr zimowy 2009/2010;
- b) „Wiedza o państwie i prawie”, semestr zimowy 2009/2010;
- c) „Polityka społeczna Unii Europejskiej”, semestr zimowy 2009/2010;
- d) „Społeczne i kulturowe aspekty integracji europejskiej”, 2009/2010;
- e) „Administracja, prawo i procedury administracyjne w Polsce i w państwach Unii Europejskiej”;
- f) „Polskie i europejskie prawo cywilne”, semestr letni 2008/2009;
- g) „Polityka ekonomiczna”, semestr letni 2008/2009;
- h) „Wybrane polityki wspólnot europejskich: polityka rolna”, semestr zimowy 2008/2009;
- i) „Swobodny przepływ usług”, semestr zimowy 2008/2009.

Ocena protokołów zaliczeniowych potwierdziła prawidłowość w zakresie oceniania śródrocznego. Oceny są zróżnicowane, ich rozkład wydaje się naturalnym.

Ocenie poddano następujące prace zaliczeniowe:

- 1) „Ekonomia I i II” (prace pięciu studentów);
- 2) „Prawo międzynarodowe” (prace czterech studentów);
- 3) „Zarządzanie przedsiębiorstwem” (prace pięciu studentów);
- 4) „Organizacja i tworzenie prawa” (prace czterech studentów).

Ocena prac zaliczeniowych wskazuje na właściwą procedurę weryfikowania wiedzy na pod względem merytorycznym i formalnym. Oceny są adekwatne do zaprezentowanej wiedzy oraz zróżnicowane, ich rozkład wydaje się naturalnym.

Konkluzja. System weryfikacji etapowych osiągnięć studentów jest przekonujący, zgodny z tradycją kształcenia akademickiego. Sugeruje się rozważenie nowelizacji § 24.1 i 2 Regulaminu Studiów w sprawie warunków dopuszczenia studenta do egzaminu.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Najważniejszymi przyczynami odsiewu studentów są: 1) rezygnacja ze studiów; 2) brak postępów w nauce; 3) przeniesienie na inny kierunek studiów. Według informacji z 31 grudnia 2009 r. skreślono z listy studentów na pierwszym roku 17 osób, z drugiego i trzeciego roku studiów po 1 osobie; z jednolitych studiów magisterskich czwartego roku 1 osobę. W grupie pierwszego roku studiów – 7 osób zrezygnowało, 4 nie podjęły studiów, 2 przeniosły się na inne kierunki studiów.

Konkluzja. Skala i ocena przyczyn odsiewu jest typowa dla kształcenia akademickiego.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady dyplomowania określają uchwały 132 – 133 z roku akademickiego 2008/ 2009. Uchwały te zawierają wszystkie elementy procesu dyplomowania (wyboru i zmiany tematu pracy, zasad egzaminowania) w warstwie formalnej i merytorycznej. Analiza dokumentacji Uczelni potwierdza właściwość przyjętych rozwiązań.

Wykaz osób prowadzących seminarium dyplomowe ujawnił w zasadzie poprawność obsady personalnej oraz liczebności grup seminaryjnych. Na IV roku jednolitych studiów magisterskich (2009/2010 r.) wielkość grup zamyka się na poziomie ok. 14 osób. Na V

roku studiów liczebność studentów w grupach jest większa, tj. do 21 osób. Odnotowano jednak przypadek przypisania do jednego promotora 14 seminarzystów na czwartym roku studiów oraz 21 na piątym roku studiów stacjonarnych. W bieżącym roku pod jego kierunkiem powstaje 35 prac magisterskich. Taka praktyka nie wpływa pozytywnie na pracę z seminarzystami, wybór tematyki i jakość prac dyplomowych.

Analiza dokumentacji także wskazuje, że Władze Wydziału powinny zwrócić zdecydowanie większą uwagę na skład komisji egzaminacyjnych, zwłaszcza kontrolować dobór recenzentów. Promotorzy i recenzenci są powoływani z bardzo wąskiego grona samodzielnych pracowników, niekiedy występują zamiennie w tych rolach.

Należy także zwrócić uwagę na przestrzeganie procedury zadawania pytań na egzaminie końcowym. Z analizy dokumentacji wynika, że nierzadko pytania te są jednorodne lub bliskoznaczne. Zgodnie z tradycją akademicką jedno z pytań powinno dotyczyć kwestii teoretyczno-metodologicznych z dyscypliny, drugie – z pracy dyplomowej, trzecie – z przedmiotów kierunkowych.

Analiza wykazu tematyki oraz losowo wybranych prac dyplomowych napisanych w okresie od 2006/2007 do bieżącego roku jednoznacznie wskazuje na dominację tematyki prawniczej z zakresu prawa gospodarczego, prawa międzynarodowego publicznego i prywatnego oraz w ostatnim okresie z prawa unijnego (prawo do ochrony zdrowia, międzynarodowe prawo humanitarne, prawna ochrona wód, prawo człowieka trzeciej generacji, jurysdykcja Stałego Międzynarodowego Trybunału Karnego, immunitet jurysdykcyjny w prawie dyplomatycznym i in.). Należy zadbać o to, aby tematyka prac dyplomowych mieściła się w zakresie tożsamościowym kierunku studiów, na którym są one pisane.

Analiza zawartości merytorycznej prac wskazuje, że są one pisane na zróżnicowanym poziomie, przy tym dominują prace napisane na poziomie odpowiadającym standardom akademickim.

Konkluzja. Zaleca się podjęcie działań mających na celu eliminację wskazanych uchybień w procedurze dyplomowania na ocenianym kierunku studiów.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

W programie nauczania prymat ma wiedza prawnicza. W praktyce ujawnia się to chociażby w rezultacie końcowym studiów – tematyce prac dyplomowych. Dany stan rzeczy wskazuje na potrzebę doskonalenia funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Istnieje sygnalizowana już potrzeba pełnej korelacji sylwetki absolwenta i zakładanych efektów kształcenia z programem i planów studiów. Wymaga to wprowadzenia stosownych korekt do programu i planów nauczania, w konsekwencji także doskonalenia obsady zajęć dydaktycznych.

W ramach realizacji obecnie obowiązujących programów nauczania na Wydziale weryfikuje się efekty kształcenia studentów „europeistyki”. Jak wskazano w pkt. 3.1. Raportu, nauczyciele stosują tradycyjne i nowoczesne metody oceny osiągnięć studentów. Wiedza i umiejętności studentów są weryfikowane poprzez egzaminy i zaliczenia semestralne. Stosowane są także instrumenty etapowej weryfikacji osiągnięć studenta (kolokwia, prezentacje, debaty, koreferaty, prace pisemne i in.), premiując pracę własną studenta. Docenia się zindywidualizowane formy pracy ze studentami, tworzy warunki dla wymiany studenckiej, praktyki traktuje jako ważny element kształtowania umiejętności praktycznych. Studenci są informowani o wymaganiach warunkujących zaliczenie i egzaminy z poszczególnych przedmiotów. Występują też i słabe strony w weryfikacji efektów kształcenia, np. w procedurze dyplomowania (na ten temat w dalszej części Raportu).

Konkluzja. Z rozmów z Władzami, pracownikami i studentami ocenianej jednostki wynika, że przywiązuje się w niej dużą uwagę do efektów kształcenia pozwalających absolwentom na osiągnięcie dobrej pozycji na konkurencyjnym rynku pracy. Z analizy dokumentów i przebiegu wizytacji wynika, że istnieje potrzeba doskonalenia systemu weryfikacji efektów kształcenia na bazie zalecanych korekt w programach i planach. Zaleca się m.in. podjęcie aktywnej współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie doskonalenia struktury kwalifikacji absolwenta, programu i planów studiów.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Nauczyciele akademicy starają się łączyć metody klasyczne z nowoczesnymi. Dobór tych metod implikowany jest specyfiką przedmiotu i tematyką zajęć. Generalnie dominują metody o charakterze pasywnym, ale też stosowane są metody aktywizujące i interaktywne z wykorzystaniem środków audiowizualnych. W doborze metod uwzględnia się przekaz wiedzy, jak i kształtowanie umiejętności jej praktycznego wykorzystania. Zakres stosowania nowoczesnych metod jest implikowany słabym wyposażeniem sal dydaktycznych w sprzęt dydaktyczny. Sytuacja ta jednak zmieni się, w przyszłym roku planuje się oddać do użytku nowoczesny obiekt dydaktyczny, w którym będzie się mieścić Wydział Prawa i Administracji.

Z analizy sylabusów, hospitacji i rozmów z pracownikami oraz studentami wynika, że wykłady mają zwykle charakter przekazu podającego wiedzę faktograficzną i objaśnienie jej w kontekście zależności, wpływów, oddziaływań. Zajęcia ćwiczeniowe, konwersatoryjne, laboratoria, warsztaty prowadzone są m. in. metodami poszukującymi, tj. stawia się pytania i poszukuje na nie odpowiedzi, odwołując się do różnych źródeł literatury przedmiotu. Egzekwowanie wiedzy (egzamininy i zaliczenia) prowadzi się zgodnie z tradycją uniwersytecką oraz procedurą określoną przez „Regulamin studiów” oraz uchwały Senatu UAM. Studenci w ramach pracy własnej przygotowują na zajęcia referaty, koreferaty, prezentacje multimedialne. Mają zapewniony dostęp do podstawowych podręczników, Internetu i biblioteki.

W procesie dydaktycznym dużą wagę przywiązuje się do praktyk zawodowych, co znajduje odbicie w dzienniczkach praktyk, przechowywanych w teczkach osobowych studentów.

Docenia się indywidualizację pracy dydaktycznej ze studentami. Nie prowadzi się kształcenia na odległość.

Konkluzja. W ocenianej jednostce stosowane metody nauczania są prawidłowe.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Sylabusy są dostępne dla studentów. Informują o nich nauczyciele akademicy, są także dostępne na stronie internetowej. Uchwała 59/2009-2010 z 15 grudnia

2009 roku Rady Wydziału Prawa i Administracji w sprawie programów nauczania m.in. dla kierunku „europeistyka” zawiera informację, jak powinna wyglądać konstrukcja sylabusu (nazwa wydziału, kierunku, przedmiotu, określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymaganiami wstępnymi, formę i liczbę godzin zajęć, system studiów, punktację ECTS, cele i założenia kształcenia, metody dydaktyczne, wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, dane osoby prowadzącej). Wymagania te w istocie obejmują wszystkie elementy wzoru PKA.

W części autorskiej, a przede wszystkim w odniesieniu do literatury przedmiotu należałoby w sylabusach zwrócić uwagę na jej wzbogacenie o opracowania z dyscyplin humanistycznych, a zwłaszcza z zakresu nauk społecznych orientujących się na socjologiczno – politologicznym rozpoznawaniu zjawisk i procesów zachodzących w Europie. Sylabusy wymagają aktualizacji treści programowych oraz literatury przedmiotu głównie z zakresu nauki o polityce i stosunkach międzynarodowych.

Konkluzja. Studentom stworzono warunki dostępu do sylabusów w ciągu roku akademickiego. Wymagają one dalszego doskonalenia, m.in. w zakresie metodyki nauczania, aktualizacji treści programowych i literatury.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Praktyki zawodowe są realizowane na podstawie unormowań zawartych w Uchwale Rady Wydziału nr 309/2008-2009 z 22 września 2009 roku oraz dokumentów ogólnouniwersyteckich. Określają one cele i program praktyk zawodowych, sposób ich organizacji, realizacji i zaliczenia. Miejsca odbywania praktyk oraz liczba miejsc będących do dyspozycji są właściwe z punktu widzenia kierunku studiów oraz liczebności grona studiujących. Sprawozdanie z nadzoru dydaktyczno – wychowawczego (Załącznik nr 3) w okresie od 16 stycznia 2009 roku do 19 kwietnia 2010 roku dla kierunku „europeistyka” informuje o 66 zaliczonych praktykach studenckich.

Wydział wyznaczył opiekuna praktyk zawodowych na kierunku „europeistyka”. Dzienniczki praktyk prowadzone są starannie; przechowywane są w teczkach osobowych studentów. Analiza losowo wybranych „Dzienników praktyk”, rozmowy z opiekunem praktyk pozwalają na stwierdzenie, że praktyki zawodowe są dobrze prowadzone i stanowią ważne ogniwo w procesie kształcenia na „europeistyce”. Studenci mają możliwość odbywania ich w polskich placówkach zagranicznych. Pozytywna opinie o realizacji praktyk wyrazili studenci w czasie spotkania wizytacyjnego.

Konkluzja. Na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń organizacja, realizacja, nadzór i sposób zaliczenia praktyk studenckich.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja roku akademickiego jest właściwa. Zajęcia są prowadzone stosownie do trybu studiów. Stwierdzono przypadek kończenia zajęć o godz. 21.00 („Prawo żywnościowe”), co wydaje się porą zbyt późną.

Ilość godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych segmentów treści programowych nie budzi zastrzeżeń. Zajęcia do wyboru stanowią 577 godzin (32% zajęć), zajęcia przeznaczone na pracę własną nie przekraczają wyznaczonego limitu.

Sesja egzaminacyjna zimowa w roku akademickim 2009/2010 została przygotowana i przeprowadzona prawidłowo. Egzaminy rozpoczynały się od godz. 9.00. Studenci są informowani o dacie egzaminu. Niektórzy prowadzący wprowadzają limit egzaminowanych studentów, co służy usprawnieniu pracy i uniknięciu męczącego oczekiwania na egzamin.

Konsultacje są prowadzone w zasadzie dwukrotnie w tygodniu przez każdego pracownika po minimum jednej godzinie. Godzinowe obciążenia studentów są właściwe z punktu widzenia trybu studiów i realizowanego kierunku.

Konkluzja. Organizacja studiów jest właściwa.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitacja zajęć dokonana w trakcie wizytacji potwierdza należyte merytoryczne i dydaktyczne przygotowanie pracowników naukowych. W procesie nauczania wykorzystują oni metody tradycyjne i nowoczesne. Ich dobór uzależniają od przedmiotu, rodzaju i tematyki zajęć. Organizacja zajęć oraz ich przebieg jest zgodny z informacjami zawartymi w sylabusie. Stwierdzono prowadzenie dokumentacji zajęć (listy obecności, notatki, materiały pomocnicze). Pozytywny obraz zajęć dekomponowała estetyka niektórych pomieszczeń dydaktycznych.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Sylwetka absolwenta uwzględnia podstawowe standardy oraz strukturę kwalifikacji absolwenta, ich związek z potrzebami rynku pracy. W programach studiów ujawnia się wyraźny prymat wiedzy prawniczej. Zaleca się weryfikację programów nauczania w celu ich pełnego skorelowania z treściami zawartymi w standardach oraz zakładanymi w sylwetce absolwenta efektami kształcenia, co wiąże się m.in. z korektami planów studiów. Zaleca się podjęcie współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie doskonalenia struktury kwalifikacji absolwenta, programu i planów studiów. Organizacja studiów jest prawidłowa. Zasady rekrutacji na studia nie budzą zastrzeżeń, właściwie są dobrane i stosowane metody nauczania, również prawidłowo funkcjonuje system praktyk zawodowych, sylabusy są dostępne dla studentów, należy je aktualizować i doskonalić, funkcjonuje system oceny etapowych osiągnięć studentów, doskonalenia zaś wymaga system weryfikacji efektów kształcenia. Należy wyeliminować uchybienia w procedurze dyplomowania.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:
 - 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,
 - 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),
 - 3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),
 - 4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),
 - 5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),
 - 6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),
 - 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

29 czerwca 2009 roku Senat przyjął Uchwałę określającą strategię rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W uchwale tej stwierdza się, że celem strategicznym Uczelni jest najwyższa jakość kształcenia. Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez wprowadzenie wewnętrznego systemu oceny i zapewnienia jakości kształcenia, uporządkowanie zasad organizacyjnych i programowych na trzech poziomach studiów, podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, zróżnicowanie i zwiększenie oferty i trybu studiów, kształtowanie sylwetki absolwenta, wspieranie samodzielności studentów I i II stopnia, internacjonalizacja kształcenia, rozbudowa nowoczesnej infrastruktury kształcenia.

25 stycznia 2010 roku Senat przyjął Uchwałę 126/2010 w sprawie Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z kolei 11 lutego 2010 roku Rektor podpisał dwa zarządzenia: a) w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia; b) w sprawie powołania Rady ds. Jakości Kształcenia (RKJ). Dokumenty te określają cel i zakres działania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, jego skład oraz tryb wyboru RKJ oraz wydziałowych komisji ds.

jakości kształcenia. Radę ds. Jakości Kształcenia tworzą Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia. Pracami RKJ koordynuje pełnomocnik Rektora ds. zarządzania jakością kształcenia. Dokumenty określają skład Komisji i ich zadania. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele Samorządu Studenckiego ale nie wynika to z zarządzenia Rektora. Analogiczne struktury ds. zapewnienia jakości kształcenia mają funkcjonować na poziomie wydziałów. Zarządzenia Rektora precyzują zadania RJK oraz określają jej skład osobowy. Przewodniczącym RJK jest pełnomocnik Rektora. Obsługę administracyjną RJK zapewnia specjalnie w tym celu powołane Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia. Z rozmowy z Rektorem wynika, że prace nad wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia trwały ponad rok i obecnie jest on wdrażany w życie na wydziałach, także w ocenianej jednostce i kierunku studiów.

W dniu 22 września 2009 roku Rada Wydziału Prawa i Administracji podjęła uchwałę w sprawie wdrożenia systemu wewnętrznej kontroli jakości nauczania. W uchwale wskazuje się na następujące narzędzia kontroli jakości kształcenia: coroczne ankiety oceniające pracowników; wizytacje zajęć; coroczną ocenę wiedzy absolwentów; coroczną analizę programów i planów studiów. Zostały także opracowane procedury oceny jakości kształcenia dla „europeistyki”. Należy podkreślić, że w Statucie Uczelni są również określone zasady okresowych ocen nauczycieli akademickich, przeglądów programów i planów studiów, etapowej oceny efektów kształcenia studentów. Wskazuje się w nim także na inne narzędzia kontroli i doskonalenia jakości kształcenia (sfery: naukowa, dydaktyczna i organizacyjna).

Z analizy udostępnionych dokumentów (m.in. uchwały Rady Wydziału, arkusze oceny nauczycieli akademickich, ankiety wypełnione przez studentów) wynika, że do czasu wdrożenia komplementarnego systemu jakości kształcenia niektóre jego elementy funkcjonowały na Wydziale Prawa i Administracji. Powołany uchwałą Rady Naukowej Wydziałowy Zespół Oceniający dokonywał okresowych ocen nauczycieli akademickich. Również poddawano okresowym przeglądom programy i plany studiów. Realizację tego zadania powierzono zespołom ds. programów i planów studiów.

W 2009 roku wdrożono system oceny zajęć przez studentów w postaci ankiety elektronicznej. W roku akademickim 2009/2010 opracowano także odrębną ankietę oceny pracowników administracji i biblioteki. Nie okazano natomiast harmonogramu i protokółów hospitacji zajęć na „europeistyce”. W rozmowie z Zespołem oceniającym Dziekan poinformował, że harmonogram hospitacji będzie realizowany od przyszłego

roku akademickiego (mimo, że do hospitacji zobowiązywała m.in. uchwała Rady Wydziału z 22 września 2009 roku; w tym też celu został opracowany arkusz hospitacji).

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci pozytywnie się wypowiadali o jakości kształcenia na „europeistyce”. Podkreślali, że wybór kierunku studiów był trafny, że Uczelnia kształci na dobrym poziomie i wierzą, że to pozwoli im uzyskać pracę na miarę aspiracji. Zarazem wskazywali na mankamenty w procesie kształcenia, krytycznie oceniając jakość realizacji niektórych zajęć. Uznali, że przewaga treści prawniczych w kształceniu powoduje, że nie czują się do końca „ani prawnikami, ani też europeistami”. Stwierdzili także, że Wydział w słabym stopniu jest zintegrowany na poziomie studenckim, co odczuwają w relacjach ze studentami innych kierunków.

Wśród studentów przeprowadzana jest cyklicznie ankieta ewaluacyjna, służąca ocenie zajęć. Ocenie natomiast nie podlega jakość pracy Dziekanatu. Z wewnętrznych aktów prawnych Uczelni wynika, że opinia studentów wyrażona w ankietach brana jest pod uwagę przy okresowej ocenie nauczycieli akademickich. W opinii części studentów wyniki ankiet nie mają wpływu na całościową ocenę pracownika. Wyrażano także sceptycyzm w sprawie anonimowości ankiet wypełnianych drogą elektroniczną, bywa on powodem rezygnacji z wypełnienia ankiety.

Studenci nie są reprezentowani w utworzonej 11 lutego 2010 r. zarządzeniem Rektora Radzie ds. Jakości Kształcenia UAM.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

W czasie dyskusji o jakości kształcenia na ocenianym kierunku nauczyciele akademicy w swoich wypowiedziach koncentrowali się głównie na kwestiach związanych z tożsamością „europeistyki”. Wskazywali różne podejścia konceptualne w danej kwestii implikujące postrzeganie obowiązujących standardów kształcenia na „europeistyce”, a także jakości samego nauczania. Podkreślali m.in., że kierunek jest „elitarny” na Wydziale, że dużą uwagę zwraca się na stronę merytoryczną zajęć i naukę

języków obcych. Ich zdaniem jakość kształcenia w istotnym stopniu weryfikuje rynek pracy oraz że absolwenci kierunku nie mają specjalnych problemów ze znalezieniem zatrudnienia w centralnych instytucjach w kraju i zagranicą.

2.3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów UAM podejmuje działania mające na celu promocję zawodową studentów i absolwentów oraz ich przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Biuro proponuje profesjonalne rozmowy doradcze prowadzone przez uniwersyteckich specjalistów, organizuje szkolenia, warsztaty, spotkania, targi pracy. Na stronie internetowej Biura znaleźć można bieżące oferty pracy i praktyk, jednak niewiele z nich jest związanych z profilem studenta/absolwenta „europeistyki”.

Z analizy dokumentacji, przebiegu wizytacji a także rozmów z pracownikami naukowymi i studentami wynika, że na ocenianej jednostce i kierunku studiów funkcjonują z różnym skutkiem niektóre elementy wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Stwierdzono, że nie są m.in. prowadzone hospitacje zajęć. O poziomie skuteczności funkcjonowania tego systemu na Wydziale świadczą problemy związane z korelacją sylwetki absolwenta z programami studiów, co rzutuje na efekty kształcenia. Przyjęte przez Uczelnię dokumenty dotyczące organizacji i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia należy ocenić pozytywnie, ale też należałoby włączyć w skład utworzonych struktur studentów. Zaleca się przyspieszenie prac związanych z wdrożeniem tego systemu oraz monitoringiem jego funkcjonowania na ocenianym kierunku. Biuro Karier powinno zwrócić większą uwagę na współpracę z wizytowanym kierunkiem studiów.

Część IV. Nauczyciele akademicy.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy				
Profesor	26	14 (1)	4 (2)	0	8
Doktor habilitowany	34	32 (3)	0	0	2
Doktor	73	46 (2)	27 (4)	0	
Pozostali	8	7	0	0	1
Razem	141	99 (6)	31 (6)	0	11

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na Wydziale Prawa i Administracji zatrudnieni są na podstawie mianowania (70,2%) i umowy o pracę (22%). W niepełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych jest 7,8% ogółu pracowników tego Wydziału. Udział nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora i stopniem naukowym doktora habilitowanego do ogólnej liczby nauczycieli zatrudnionych na Wydziale wynosi 42,6%.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	13 (1)	4	
2006	13 (1)		
2007	9 (2)	3	2 (1)
2008	14 (1)	4 (1)	1 (1)
2009	14 (1)	1 (1)	3 (2)
Razem	63 (6)	12 (2)	6 (4)

Na Wydziale Prawa i Administracji następuje wyraźny rozwój kadry naukowej, w ciągu ostatnich pięciu lat aż 63 osoby uzyskały stopień naukowy doktora, jednakże wśród nich tylko 6 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Stopień naukowy

doktora habilitowanego uzyskało odpowiednio 12 osób, w tym tylko 2 osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku, zaś tytuł naukowy profesora odpowiednio 6 i 4 osoby.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących spełnienia minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- **formalno-prawnych:**

- a) w Dziale Kadr i Organizacji znajdują się aktualne oświadczenia wszystkich nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia i drugiego stopnia na kierunku „europeistyka” prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji, które zostały podpisane na początku roku akademickiego;
- b) wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby spełniają warunek określony w art. 9 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tzn. stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, zgodnie z informacjami zawartymi w oświadczeniach nauczycieli akademickich;
- c) warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048), spełnią wszystkie wyżej wymienione osoby, tj. są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę, nie krócej niż od początku roku akademickiego;
- d) wszystkie wyżej wymienione osoby spełnią również warunek określony w § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. przeprowadzą osobiście na kierunku „europeistyka”, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (pracownicy samodzielni) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy).

- **merytorycznych**

- a) do minimum kadrowego na I stopień studiów zostało zgłoszonych pięciu samodzielnych pracowników nauki i sześciu doktorów;
- b) wymogi merytoryczne zaliczenia do minimum kadrowego na I stopniu spełnia:
 - a) w **zakresie** kierunku „europeistyka” czterech samodzielnych pracowników nauki i pięciu nauczycieli ze stopniem doktora; b) w **dziedzinie** związanej z kierunkiem studiów jeden samodzielny pracownik nauki i jeden ze stopniem doktora;

- c) do minimum kadrowego na II stopień studiów zostało zgłoszonych sześciu samodzielnych pracowników nauki i sześciu doktorów;
- d) wymogi merytoryczne zaliczenia do minimum kadrowego na II stopniu studiów spełnia: a) w **zakresie** kierunku „europeistyka” pięciu samodzielnych pracowników nauki i pięciu ze stopniem doktora; b) w **d dziedzinie** związanej z kierunkiem studiów i jednego samodzielnego pracowników nauki i jednego ze stopniem doktora.

Wnioski:

1) Oceniany kierunek spełnia wymogi minimum kadrowego na studiach I stopnia. Łączna ilość osób zgłoszonych do minimum kadrowego na I i II stopień pozwala na stwierdzenie, że także został spełniony wymóg minimum kadrowego na jednolitych studiach magisterskich. Zwraca się jednak uwagę, że niektórzy nauczyciele akademicy powinni w najbliższej perspektywie wzbogacić dorobek naukowy z zakresu „europeistyki” lub dziedziny związanej z kierunkiem, spełniają bowiem graniczne warunki zaliczenia do minimum kadrowego;

2) Zastrzeżenia budzi konstrukcja minimum kadrowego. Minimum to powinno stanowić spektrum komplementarnych specjalności możliwie najpełniej obejmujących zakres nauczania danego kierunku studiów. Konstrukcja minimum kadrowego pełni rolę bazową dla każdego kierunku studiów. W przypadku ocenianego kierunku **skład minimum kadrowego stanowią w 100% nauczyciele akademicy legitymujący się z tytułem lub stopniem z nauk prawnych** (brak natomiast przedstawicieli politologii, socjologii, psychologii, ekonomii, kulturoznawstwa i in. nauk) o dorobku naukowym w bardzo zróżnicowanym stopniu związanym (lub nie) z „europeistyką”. Dana sytuacja z jednej strony, potwierdza sygnalizowany już problem prymatu prawa na danym kierunku studiów, z drugiej – niesie daleko idące implikacje dla programu kształcenia, obsady zajęć oraz realizacji innych standardów kształcenia. **Zaleca się Uczelni dostosowanie konstrukcji minimum kadrowego do standardów kształcenia na kierunku „europeistyka”.**

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku „europeistyka”, do liczby studentów na tym kierunku **jest**

spełniony (nie może być mniejszy niż 1:180 - § 11 pkt 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048) i **wynosi 1: 17.**

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć z formalnego punktu wiedzenia nie budzi zastrzeżeń. Wydział stosuje „politykę upoważnień” adiunktów do prowadzenia wykładów, seminariów dyplomowych, egzaminowania z przedmiotów. Podstawą prowadzenia zajęć jest zgodność ich tematyki z wykształceniem i dorobkiem naukowym nauczyciela akademickiego. Nauczyciele zaliczeni do minimum kadrowego w zasadzie prowadzą zajęcia prawnicze. Pozostałe przedmioty w większości są obsadzone przez osoby nie wchodzące w skład tego minimum. Nie jest to zjawisko korzystne i rozmija się z ideą „minimum kadrowego”, w skład którego powinni wchodzić nauczyciele specjalizujący się w problematyce stanowiącej o tożsamości danego kierunku studiów.

Poza wielokrotnie podkreślonym już prymacie treści kształcenia właściwych dla nauk prawnych (np. w przedmiotach politologicznych), należy także wskazać na przypadki prowadzenia zajęć, dla których bardziej reprezentatywny byłby pracownik o innym wykształceniu, przykładowo z polityki ekonomicznej, rozwoju obszarów wiejskich, historii społecznej Europy, integracji gospodarczej Europy.

Konkluzja. Zaleca się weryfikację obsady zajęć ze względu na potrzebę korekt w programach nauczania oraz specjalizację i dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Zwraca się uwagę, że przedmioty obejmujące treści kierunkowe kształcenia nade wszystko powinni prowadzić osoby stanowiące minimum kadrowe na ocenianym kierunku.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie odbyło się 13 listopada 2009 roku, godz. 14,00 – 15,30, uczestniczyło w nim 16 pracowników naukowo-dydaktycznych. Dyskusję zainicjował przewodniczący Zespołu wizytującego, który poinformował o najważniejszych kierunkach działań

Państwowej Komisji Akredytacyjnej i celach wizytacji na „europeistyce”. Następnie głos zabrał ekspert zespołu wizytacyjnego. W swoim wystąpieniu nawiązał do opinii wyrażanych przez studentów, w szczególności do spraw nauczania języków obcych, prawa i ekonomii oraz ich identyfikacji z Uczelnią przez pryzmat studiów. Niezwykle ważnym elementem spotkania, wielokrotnie akcentowanym przez członków PKA, była tożsamość „poznańskiej europeistyki”. Zwracano uwagę na zbyt przesycenie programu i samych treści kształcenia prawem. Zasugerowano poszukiwanie rozwiązań w kierunku pełniejszej reprezentatywności i pluralizmu na poziomie specjalności bardziej odpowiadających standardom kształcenia.

Pracownicy Uczelni, prowadzący zajęcia na „europeistyce”, w żywy sposób włączyli się do dyskusji. Niektóre z wypowiedzi odnosiły się do polemicznych kwestii, a dotyczących tożsamości ocenianego kierunku i optymalizacji programu nauczania oraz jakości kształcenia. Nauczyciele w wystąpieniach podkreślali, że kształcą bardzo dobrze, a potwierdzeniem tego stanu rzeczy mają być miejsca pracy absolwentów powiązane z uzyskanym wykształceniem. Bardzo pochlebnie wypowiedzieli się o poziomie intelektualnym studentów i ich postawie wobec nauki i środowiska uczelnianego. Ich zdaniem studia na „europeistyce” mają charakter elitarny z racji samej Uczelni, oferty dydaktycznej, rygorów egzaminacyjnych. Ponadto profil nauczania naukowcy traktują jako pochodną ośrodka akademickiego. W trakcie dyskusji pojawił się pogląd o ewentualnej zmianie zasad dyplomowania, np. odejścia od pisania prac dyplomowych. Z rezerwą odniesiono się do sugestii „prawniczej specjalności” w ramach ogólnego kierunku. Wyrażono preferencję uczenia szerszego niż specjalistyczne. Pracownicy byli także krytyczni wobec standardów kształcenia i podziału studiów na poziomy twierdząc, że struktura studiów i profil kształcenia powinny być prawem samych Uczelni. W wypowiedziach uczestników dyskusji wyraźnie czytelna była identyfikacja z miejscem pracy, satysfakcja z prowadzenia zajęć na „europeistyce” i zaangażowanie w doskonalenie jakości kształcenia.

Konkluzja. Spotkanie z kadrą nauczającą potwierdziło jej wysoki stopień identyfikacji z Uczelnią i kierunkiem nauczania. Nauczyciele pozytywnie wyrażali się o jakości kształcenia, także o warunkach zatrudnienia i szansach rozwoju zawodowego.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Wszystkie teczki osobowe pracowników są podzielone na części A, B i C. Sprawdzone teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy oraz przebiegu zatrudnienia – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286, z późn. zm.). Dokumenty te nie są ponumerowane. Brak jest wykazu dokumentów. Prawie we wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie, zaś nie wszyscy wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicy odbyli szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ponadto, w teczkach znajdują się aneksy do aktów mianowania oraz umów o pracę, na mocy których dostosowano dokumenty dotyczące nawiązania stosunków pracy do brzmienia ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z art. 264 ust. 8. Zawarto w nich informację o Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza jako podstawowym miejscu pracy w rozumieniu ustawy. W teczkach osobowych znajdują się również stosowne oświadczenia.

W aktualnie zawieranych umowach o pracę oraz aktach mianowania taka informacja również się znajduje.

Oceniana jednostka spełnia wymóg minimum kadrowego. Wchodzący w jego skład niektórzy nauczyciele powinni wzbogacić dorobek naukowy korespondujący wprost z treściami kształcenia na „europeistyce”. Zastrzeżenia budzi konstrukcja minimum kadrowego. Wszyscy nauczyciele akademicy wchodzący w skład tego minimum legitymują się tytułem lub stopniem z nauk prawnych o dorobku naukowym w bardzo zróżnicowanym stopniu związanym (lub nie) z „europeistyką”. Dana sytuacja niesie daleko idące implikacje dla programu kształcenia, obsady zajęć oraz realizacji innych standardów kształcenia. Mając na względzie obowiązujące standardy, ale także założenia nowej strategii rozwoju Uczelni, w której priorytetem jest doskonalenie jakości kształcenia, zaleca się dostosowanie konstrukcji minimum kadrowego do standardów kształcenia na kierunku „europeistyka”. Spotkanie z kadrą naukową potwierdziło jej silną identyfikację z Uczelnią i studentami „europeistyki”, a także troskę o jakość kształcenia i losy zawodowe absolwentów.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Wydział wykazuje dużą aktywność w obszarze badań naukowych wyrażaną zakresem podejmowanych inicjatyw, a także przeznaczanymi na ten cel środkami. Oceniany kierunek studiów jest w tychże inicjatywach uwzględniany, ale widoczna jest supremacja prawnicza. Wynika ona z przyczyn oczywistych, tj. struktury Wydziału i zasad podziału środków według udziału kadry odpowiadającej za kierunek „europeistyka” w stosunku do całości. Nakłady inwestycyjne na badania cechuje stałość na wysokim poziomie. Środki pochodzą z różnych źródeł. Najslabiej rozwinięty jest sektor programów międzynarodowych oraz badań zleconych. W perspektywie transnarodowej specyfiki kierunku widoczny jest deficyt umiędzynarodowienia finansowo – badawczego. Granty na badania statutowe przypadły „europeistyce” tylko w 2008 roku na poziomie 70 tys. Współczynnik cytowań i recenzji nie jest imponujący.

W realizowanych przez Uczelnię grantach w okresie podlegającym ocenie widoczny jest prymat tematyki prawniczej oraz z pogranicza prawa i nauk mu pomocniczych. Podobnie jawią się zorganizowane konferencje naukowe, dominuje tematyka prawnicza w kontekście europejskim.

Publikacje nauczycieli tematycznie sytuują się głównie w problematyce prawniczej, z której część bezpośrednio lub pośrednio nawiązuje do tożsamości ocenianego kierunku studiów. Przykładowo, w Katedrze Prawa Rolnego prowadzone są badania skutkujące publikacjami z zakresu unijnego prawa ochrony środowiska, prawa żywnościowego, ochrony wód). Niewiele jest publikacji w całości poświęconych problematyce unijnej, a tym bardziej nie związanych z problematyką prawną.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Na Wydziale Prawa i Administracji funkcjonuje 10 kół naukowych, a także Studencka Uniwersytecka Poradnia Prawna oraz Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poznań. Koła naukowe nie są bezpośrednio związane z „europeistyką”. Studenci kierunku, obecni na spotkaniu, nie wykazywali szczególnego zainteresowania działalnością w istniejących kołach naukowych, ani założeniem nowego koła naukowego. Pojedyncze osoby zgłosiły przynależność do ELSA. Również udział studentów z

„europeistyki” w badaniach naukowych nie jest widoczny. Wielu z nich studiuje także na innym kierunku lub uczęszcza na dodatkowe kursy językowe - czym tłumaczy brak zainteresowania aktywnością w ramach studenckiego ruchu naukowego.

Koła naukowe i organizacje funkcjonujące na Wydziale mają zapewnione środki na działalność, współpraca z Władzami Uczelni i pracownikami naukowo-dydaktycznymi przebiega prawidłowo.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Wydział prowadzi ożywioną współpracę i wymianę międzynarodową utrzymywaną w nurcie prowadzonych kierunków studiów. Realizuje międzynarodowe programy badawcze a także organizuje międzynarodowe konferencje naukowe („Wpływ prawa wspólnotowego na krajowe publiczne prawo gospodarcze” – 2008 rok; „Unijna polityka karna w świetle polskiego prawa” – 2010 rok i inne). W realizowanych 5 podstawowych tematach badań międzynarodowych widoczna jest m.in. tematyka prawa europejskiego i praw człowieka.

Uczelnia podpisała 42 umowy z ośrodkami naukowymi wielu państw. Niektóre z nich specjalizują się m. in. w prawie europejskim (Nancy, Rennes). Najbardziej intensywne kontakty Wydział utrzymuje z niemieckimi ośrodkami naukowymi. Studenci „europeistyki” korzystają z wymiany naukowej w ramach programu Erasmus-Socrates (w roku akademickim 2006/2007 – 23 osoby; 2007/2008 – 17 osób; 2008/2009 – 13 osób; 2009/2010 – 18 osób).

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Działalność naukowo-badawcza i międzynarodowa to niewątpliwie atuty Wydziału Prawa i Administracji UAM. W badaniach naukowych dominuje tematyka prawnicza. Niektóre z tematów badawczych wprost lub pośrednio odnoszą się do kierunku „europeistyka”. Sugeruje się baczniejsze zwrócenie uwagi na uruchomienie programów badawczych mieszczących w nurtach politologii, socjologii, ekonomii czy kulturoznawstwa. Nakłady finansowe i współpraca międzynarodowa z perspektywy całego Wydziału są jego dobrą wizytówką, gorzej natomiast sytuacja wygląda w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów. Studenci „europeistyki” uczestniczą w wymianie międzynarodowej.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kierunek studiów „europeistyka” korzysta z bazy Wydziału Prawa i Administracji UAM, którą stanowi 29 sal dydaktycznych. Znajdują się one w kilku budynkach, a przede wszystkim w Collegium Iuridicum i Collegium Hipolita Cegielskiego. Ilość sal pełniących funkcje dydaktyczne jest właściwa dla zapewnienia realizacji procesu dydaktycznego. Jednakże pomiędzy nimi widoczna jest różnica w wyposażeniu oraz stanie technicznym. Szczególnie źle na tym tle jawi się Collegium Hipolita Cegielskiego. Stan ten jest jednak zrozumiały w kontekście kończonych ważnych inwestycji budowlanych.

Na Wydziale jest pracownia komputerowa przeznaczona do zajęć dydaktycznych informatycznych, gdzie znajduje się 16 stanowisk komputerowych. W gmachu Collegium Iuridicum jest wydziałowa biblioteka; znajduje się w niej podręczny zbiór leksykonów, przewodników, encyklopedii oraz publikacje z zakresu prawa, w tym europejskiego. Gromadzi się też materiały niezbędne do kształcenia europeistycznego, wskazywane przez nauczycieli akademickich.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

W chwili obecnej baza dydaktyczna Wydziału nie jest zadowalająca, jednak sytuacja w danym zakresie ma ulec zmianie z początkiem nowego roku akademickiego. Studenci uznali za zadowalające wyposażenie Wydziału w sprzęt audiowizualny. W budynku Rektoratu (zlokalizowanym obok budynku Wydziału) znajduje się małe bistro. Pozytywnie oceniano usytuowanie obiektów dydaktycznych, głównie ze względów komunikacyjnych i sąsiedztwa punktów usługowych. Dobrze oceniono akademiki oraz infrastrukturę sportową. W bibliotece jest dostępny Internet bezprzewodowy; w czytelni książek i czasopism są odpowiednie stanowiska do pracy informatycznej. Użytkownicy biblioteki mają możliwość zlecenia wykonania odbitek kserograficznych materiałów niezbędnych do procesu edukacyjnego. Istnieje możliwość wypożyczania książek na zewnątrz (przez Internet). Studenci mają możliwość korzystania również ze zbiorów biblioteki ogólnouniwersyteckiej.

Baza materialna spełnia w niezbędnym zakresie warunki do nauczania na ocenianym kierunku studiów. W niedługim czasie sytuacja w danym zakresie ulegnie zmianie. Troską Władz Wydziału jest ukończenie w bieżącym roku kalendarzowym budowy nowego obiektu, który w istotny sposób poprawi warunki studiowania i komfort pracy naukowo-dydaktycznej.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd Studentów Uczelni należy do najlepiej funkcjonujących w Polsce. W ciągu roku akademickiego podejmuje liczne inicjatywy skierowane do studentów, a także bardzo dobrze wypełnia swoje obowiązki przewidziane przepisami prawa i zwyczajami akademickimi. Współpracuje z innymi samorządami oraz organizacjami i instytucjami. Uczelnia zapewnia odpowiednie warunki materialne i logistyczne do funkcjonowania Samorządu i organizacji studenckich. W opinii przedstawicieli samorządu, obecnych na spotkaniu, współpraca z władzami Uczelni i Wydziału przebiega bez zastrzeżeń.

Regulamin Samorządu jest skonstruowany poprawnie i został wprowadzony w sposób przewidziany w Ustawie.

Przedstawiciele studentów wchodzi w skład Senatu i Rady Wydziału w ilości określonej przepisami Ustawy, a także mają możliwość aktywnego udziału w pracach tych gremiów. Studenci wchodzi również w skład komisji dyscyplinarnych, stypendialnych, senackich, wyborczych. Wskazany byłby również udział studentów w pracach gremiów zajmujących się jakością kształcenia.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Analiza regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej oraz innych dokumentów pozwala na stwierdzenie, iż system opieki materialnej i socjalnej w wizytowanej jednostce funkcjonuje w sposób prawidłowy. Przedstawiciele studentów do komisji stypendialnych (tutaj odpowiednio Wydziałowych Komisji Ekonomicznych oraz Uczelnianej Komisji Ekonomicznej) delegowani są przez Samorząd Studentów. Studenci stanowią większość składu komisji. Komisje funkcjonują w sposób przyjazny dla studentów, w oparciu o pełną i przejrzystą dokumentację. Procedury przyznawania świadczeń pomocy materialnej są powszechnie znane. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w sposób przejrzysty i sprawny. Decyzje komisji stypendialnych spełniają wszystkie wymogi decyzji przewidziane w k.p.a.

Dla studentów legitymujących się dobrymi wynikami w nauce i będącymi w trudnej sytuacji finansowej przyznawane są w Uczelni stypendia Funduszu im. Rodziny

Kulczyków. Ponadto Fundacja UAM wypłaca stypendia dla wyróżniających się studentów.

Uczelnia zwraca też dużą uwagę na zapewnienie jak najlepszych warunków do studiowania osób z niepełnosprawnościami. Aktywnie działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UAM "Ad Astra". Powołany również został Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych UAM.

Uczelnia oferuje studentom zajęcia sportowe i rehabilitacyjne, konsultacje psychologiczne, prawne i zawodowe, specjalne lektory językowe dla osób niesłyszących i niedosłyszących, usprawnienia dla osób niedowidzących oraz niewidomych i wiele innych.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu uczestniczyło 30 studentów. Na wstępie przewodniczący Zespołu wizytacyjnego opisał misję PKA, w tym funkcję akredytacji kierunków studiów. Spotkanie przebiegało w miłej i serdecznej atmosferze. Studenci reprezentujący wiele roczników studiów wyrażali zróżnicowane opinie dotyczące warunków studiowania, natomiast w kwestiach zasadniczych pozostawali zgodni. Cenią sobie fakt studiowania w Uczelni, a decyzję o wyborze „europeistyki” uważają za trafną. Wyrażali przekonanie, że Uczelnia kształci na dobrym poziomie i wierzą, że pomoże im to uzyskać dobrą pracę. Z kolei za słabość uznali jednowymiarowość nauczania z perspektywy prawniczej i przez prawników, niski stopień środowiskowej integracji i uznania w oczach studentów nauk prawnych. Uważają, że program studiów powinien zawierać więcej przedmiotów o treściach bezpośrednio związanych z ich profilem kształcenia, a mniej przedmiotów ogólnych. Zaznaczyli, iż cenią sobie wiedzę z zakresu prawa, jednak mają świadomość, iż nie będzie ona pełna (ponieważ nie studiują na kierunku prawo), stąd znaczna część studentów zgłaszała zapotrzebowanie na przedmioty biznesowe, czy też dotyczące stosunków międzynarodowych, instytucji europejskich. Zdaniem studentów bardzo istotną kompetencją jest znajomość języków obcych, a w tym zakresie Uczelnia nie spełnia ich oczekiwań, bowiem zajęć z języków obcych jest zdecydowanie za mało. Z tych m.in. powodów część studentów pierwszego stopnia nie planuje decydować się na kontynuowanie studiów drugiego stopnia na „europeistyce”. Ponadto brak jednoznacznej identyfikacji tożsamości kierunku w ramach Wydziału utrudnia studentom precyzyjne określenie dla siebie perspektyw po zakończeniu studiów.

W ramach zagadnień związanych z realizacją zajęć dydaktycznych i sesji egzaminacyjnych studenci trzeciego roku wnieśli pewne zastrzeżenie. Wyrazili żal związany z faktem, iż zajęcia z prawa administracyjnego nie zawsze się odbywały (a studenci nie byli o tym nawet wcześniej informowani). Ponadto twierdzili, iż prowadzący przyszedł również bardzo spóźniony na pierwszy termin egzaminu i ostatecznie zamiast planowanego egzaminu ustnego przeprowadził pisemny test, polegający na dyktowaniu przez pytań i zapisywaniu przez studentów na kartkach liter odpowiadających wybranym przez nich odpowiedziom. Podkreślili, iż takie sytuacje zwykle się nie zdarzają, jednak ich zdaniem nie mogą one w ogóle mieć miejsca w Uczelni. Studenci zwrócili też uwagę, iż są przedmioty, które mogłyby być prowadzone w sposób bardziej dynamiczny, aby uzyskać większe zainteresowanie odbiorców. Jednocześnie zaznaczyli, że część nauczycieli doskonale wypełnia swoją rolę. Chwalili życzliwość większości nauczycieli akademickich oraz dobry kontakt z nimi.

Pewne uwagi studenci przedstawili też w temacie wymiany międzynarodowej, aczkolwiek tutaj zdania były podzielone pomiędzy studentów pierwszego i drugiego stopnia. Studenci studiów magisterskich chwalili funkcjonowanie systemu wymiany międzynarodowej, opierając się na doświadczeniach swoich i swoich kolegów. Studenci studiów licencjackich zwracali uwagę na działania, które przeczą ich zdaniem zasadom wymiany studenckiej, a także postanowieniom § 19 ust. 4 regulaminu studiów UAM. Mianowicie studenci po powrocie z innego kraju obligowani są do ponownego zaliczania w UAM przedmiotów, które zrealizowali zagranicą. Zdarzyły się również sytuacje, w których przy przepisywaniu oceny, student musiał dodatkowo wykazać się wiedzą odpowiadając na kilka pytań z zakresu programu przedmiotu. Studenci uważają, że konieczne jest ustalanie przed wyjazdem szczegółowych zasad wymiany międzynarodowej, a następnie ich konsekwentne przestrzeganie. Pochwalili Koordynatora Wydziałowego Programu LLP-Erasmus, twierdząc, iż jest dla nich życzliwy i kompetentny. Zainteresowanie studentów wymianą międzynarodową jest bardzo duże.

Znajomość procedur przyznawania świadczeń pomocy materialnej przez studentów obecnych na spotkaniu była duża. W ich opinii dostęp do informacji związanych z pomocą materialną jest zadowalający, a sam proces przyznawania świadczeń jasny i uczciwy. Studenci nie mieli żadnych zastrzeżeń do systemu pobierania opłat związanych z procesem kształcenia w Uczelni.

Wiedza o działalności Samorządu jest wśród studentów kierunku niezadowalająca. Nie są też zainteresowani aktywnością, co tłumaczą brakiem czasu, drugim kierunkiem

studiów lub innymi obowiązkami. Wszystkie sprawy załatwiają poprzez starostów, pomimo iż zwykle łatwiej i szybciej byłoby zasięgnąć informacji lub pomocy poprzez kontakt z przedstawicielami lub poprzez stronę internetową Samorządu. Niewielka liczba studentów kierunku bierze udział w wyborach samorządowych.

Należy pozytywnie ocenić działalność Samorządu Studenckiego. Uzyskuje on znaczące wsparcie od Władz Uczelni w realizacji swoich zadań. System opieki materialnej i socjalnej funkcjonuje właściwie. Należy docenić inicjatywy i działania Uczelni związane z tworzeniem dobrych warunków studiowania dla osób niepełnosprawnych. Studenci w swoich wypowiedziach wykazali wysoki stopień identyfikacji z Uczelnią i kierunkiem na którym studiują. Zarazem krytycznie odnieśli się do niektórych aspektów organizacji studiów, programu nauczania i jego realizacji. Należy m.in. usprawnić funkcjonowanie Dziekanatu, monitorować dyscyplinę zajęć, doskonalić program i jakość nauczania, zadbać o większy poziom umiędzynarodowienia studiów europeistycznych. Ponadto niepokoi niski stopień aktywności studentów „europeistyki”, prowadzący do ich automarginalizacji na tle studentów innych kierunków.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest w Dziale Nauczania oraz w Dziekanacie Wydziału.

W trakcie kontroli dokumentacji zostały sprawdzone: tečky osobowe studentów i absolwentów, karty okresowych osiągnięć studenta, protokoły egzaminacyjne.

Album studentów – prowadzony jest w centralnie w formie elektronicznej dla całej Uczelni przez Dziekanat - zgodnie z przepisami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Księga dyplomów - prowadzona jest centralnie w dla całej Uczelni. Potwierdzenie odbioru dyplomu znajduje się w tečce absolwenta.

Protokoły egzaminacyjne prowadzone są na ogół prawidłowo. **Wskazane byłoby jednakże podpisywanie ocen przy każdym nazwisku.**

Indeksy – prowadzone są prawidłowo.

Karty okresowych osiągnięć studenta – prowadzone są prawidłowo. Wskazane jest uzupełnienie zaliczenia semestru/roku o imienną pieczętkę osoby tego zaliczenia dokonującej.

Teczki osobowe studentów. W tečkach osób nowo przyjętych znajdują się: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa studenta, poświadczona fotokopia dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, aktualna fotografia kandydata, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty okresowych osiągnięć studenta, dokumentacja z postępowania kwalifikacyjnego przy przyjęciu na studia, kserokopia na nie kopia decyzji o przyjęciu oraz potwierdzenie odbioru tej decyzji, a także potwierdzenie odbioru indeksu i legitymacji.

W aktach studentów, którzy otrzymali zgodę na powtarzanie roku, a także osób przeniesionych znajdują się kopie decyzji w tych sprawach. Jedynie w przypadku osób, które otrzymały zgodę na wznowienie studiów brak było kopii tych decyzji. Zwraca się uwagę na fakt, iż w przypadku, gdy decyzję w sprawie skreślenia z listy studentów podejmuje Dziekan, zgodnie z pouczeniem zawartym w tej decyzji, zgodę na wznowienie studiów podejmuje Rektor, a nie jak to jest w przypadku Wydziału – Prodziekan Wydziału.

Skreślenia dokonywane są przez Dziekana, co jest zgodne z art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Wskazane jest doprecyzowanie tej decyzji, bowiem nie wynika z niej z którego roku, poziomu i trybu studiów osoba została skreślona z listy studentów. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru tej decyzji.

W tezkach absolwentów znajdują się: praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów - egzemplarz do akt oraz suplement. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru dyplomu, jego odpisu i suplementu.

W Suplementach do dyplomu wskazane jest skorygowanie zapisu w pkt. II ust. 4 i 5 zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, a więc określenie uczelni jako publicznej szkoły wyższej, a nie jak jest to aktualnie wpisywane „państwowa wyższa uczelnia”.

Decyzje podjęte w indywidualnych sprawach studenckich. Art. 207 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje, iż do decyzji podjętych w indywidualnych sprawach studenckich stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz.1071, z późn. zm.). Wydawane na Wydziale decyzje o przyjęciu na studia oraz skreśleniu spełniają te wymagania.

Dokumenty związane z procesem dyplomowania. **Protokoły egzaminu dyplomowego** prowadzone są prawidłowo. **Dyplomy** są sporządzane zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61). Numer dyplomu wpisywany jest prawidłowo. W Uczelni dyplomy i suplementy wydawane są w tych samych terminach.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania				X	
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe			X		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem				X	
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				X	

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

- I. Oceniany kierunek studiów bardzo dobrze wpisuje się w misję i strategię rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uniwersytet należy do tych uczelni w kraju, które jako pierwsze utworzyły „europeistykę” i dysponują znaczącym doświadczeniem oraz dorobkiem w zakresie kształcenia na danym kierunku studiów;
- II. Władze Uczelni powinny jednak zwrócić baczniejszą uwagę na kwestie usytuowania „europeistyki” w strukturze wydziałowej. Obecne usytuowanie danego kierunku studiów ma swoje zalety i wady. Z jednej strony, może ono stanowić o atrakcyjności studiów „europejskich” na tle analogicznych studiów w kraju, zwłaszcza, gdyby w ich ramach zostały utworzone specjalności związane z prawem europejskim. Z drugiej

strony, usytuowanie to może skutkować znaczącym zawężeniem idei studiów europejskich do treści prawniczych, co implikuje realizację całego kompleksu obowiązujących standardów jakości kształcenia;

III. Sygnalizowana wyżej kwestia wiąże się m.in. z potrzebą określenia roli studiów europejskich w strategii rozwoju Wydziału Prawa i Administracji, co powinno sprzyjać doskonaleniu polityki kadrowej, programów i planów studiów, organizacji toku nauczania i realizacji innych standardów;

IV. Z wniosków powizytacyjnych wynika, że powołanie odrębnej struktury (np. Katedry czy Zakładu Europeistyki) tworzyłoby korzystne perspektywy rozwoju kierunku studiów i doskonalenia jakości kształcenia na „europeistyce”. Zaleca się weryfikację minimum kadrowego. Uczelnia zatrudnia znakomitych specjalistów z zakresu ocenianego kierunku studiów. Potrzebna jest więc aktywniejsza współpraca międzywydziałowa w zakresie konstrukcji tego minimum, jak i realizacji procesu kształcenia na „europeistyce”. Również zaleca się m.in. podjęcie aktywnej współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie doskonalenia struktury kwalifikacji absolwenta, programu i planów studiów;

V. Uczelnia spełnia w różnym stopniu wymagane standardy kształcenia. Do atutów należy m.in. zaliczyć poziom prowadzonych zajęć dydaktycznych, co potwierdziły hospitage czy wysoki poziom identyfikacji pracowników i studentów z Uczelnią. Zarazem występują mankamenty w procesie kształcenia. Zaleca się ich eliminację - szczegółowy wykaz w niniejszym Raporcie;

VI. Przebieg wizytacji, analiza dokumentów i rozmowy z pracownikami oraz studentami pozwalają na stwierdzenie, że oceniany kierunek studiów dysponuje znaczącym potencjałem rozwojowym w Uczelni, ważne, aby ten potencjał został w pełni uruchomiony i wykorzystany.

Raport sporządził:
Dr hab. Tadeusz Bodio

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do Wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz Kultury prawnej uczelni i jednostki.

Tabela nr 6

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		X			